

Bindingsværks-tavl

Af Søren Vadstrup
August 2020

Tavl

Et *tavl* (flertal: 'taavl') er i Ordbog over det danske Sprog (ODS) defineret som et *firkantet felt med en særlig farve eller materiale*. Tavl kan forekomme på gulve, lofter, vægge, tøj/tekstiler eller andre genstande, f.eks. et skakspil, en flisevæg eller bindingsværkstavl.

Men ordets allerældste betydning, på *oldnordisk* (d.v.s. i 800-tallet eller før): *tafla* betyder at opdele markerne i smalle agerstrimler (taavl). Så det er tænkeligt, at ordet 'taavl/tafla' allerede i oldtiden har været brugt om de lodrette stykker lerklining, der har stået mellem højremshusenes stolper i ydervæggene. Og at ordet, knyttet til bindingsværk, derfor går tilbage til oldtidens bindingsværkshuse (min teori).

Da bindingsværket i middelalderen bliver opdelt vandret, i firkantede felter, benyttes ordet *taavl* om de firkantede felter på tidens populære *brætspil* (tavlebord), eller andet, opdelt i smalle strimler og 'skaktern'.

Tavler

Det lignende og ofte forvekslede ord '*tavle*' (flertal: 'tavler') kommer fra latin *tabula* = 'tavle, bord, bræt' og repræsenterer derimod 'løse', transportable tavler: Skoletavler, trafiktavler (-skilte), Moses 2 stentav-ler, opslagstavler osv. – og dette ord dukker først op på dansk i middelalderen med bl.a. tavlespil og brætspil. Det engelske ord for disse transportable 'tavler', *tablet* er jo i vor tid netop blevet indbegrebet af en sådan 'løs', transportabel tavle.

Bindingsværks-tavl

På nutidens bindingsværksbygninger har de firkantede felter mellem bindingsværkstømmeret beholdt udtrykket *taavl* i betydningen et firkantet/aflangt felt. Dette kan bestå af væghøje *taavl* (Sjælland (før ca. 1820), Bornholm og Læsø, eller vandrette opdelt *overtaavl* og *undertaavl* (resten af landet), suppleret med tredelte *taavl* på Amager og på Lolland samt i Sønderjylland – også selv om væggen er ensfarvet - og felterne kan være delt i trekanter, f.eks. af *skråbånd*.

